

MINISTERSTWO EDUKACJI I NAUKI

DEPARTAMENT KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO I PODSTAW PROGRAMOWYCH

Warszawa, 29 czerwca 2022 r.

DKO-WEK.053.2.2022.MR

Szanowna Pani Prezes,

w związku z petycją [redacted]
z 4 kwietnia 2022 r. w sprawie egzaminu ósmoklasisty i egzaminu maturalnego dla młodzieży z Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia i informacje.

Przepisy wykonawcze do art. 59 *ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*¹ określono w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z 21 marca 2022 r. w sprawie *organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy*².

Rozporządzenie określiło – zgodnie z warunkami i sposobem przeprowadzenia egzaminów zewnętrznych, regulowanymi w polskim systemie oświaty przepisami *ustawy o systemie oświaty*³, rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r.⁴ a także rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r.⁵ – dostosowania dotyczące przeprowadzania egzaminów zewnętrznych w 2022 r. dla uczniów przybyłych po 24 lutego 2022 r. z Ukrainy.

¹ Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. poz. 583).

² Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz. U. poz. 645).

³ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (j.t. Dz. U. z 2021 r. poz. 1915) – dalej: *ustawa o systemie oświaty*.

⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu maturalnego (Dz. U. poz. 2223, z późn. zm.).

⁵ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1361).

I. Egzaminy zewnętrzne dla uczniów z Ukrainy

Rozporządzenie z 21 marca 2022 r. umożliwiło uczniom będącym obywatelami Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z 12 marca 2022 r., przystąpienie w bieżącym roku szkolnym do egzaminu ósmoklasisty i egzaminu maturalnego oraz stanowi o następującym zakresie dostosowań dotyczących obu egzaminów:

a) terminy złożenia deklaracji.

Ww. rozporządzenie wskazało późniejsze terminy złożenia deklaracji dotyczących egzaminu ósmoklasisty oraz egzaminu maturalnego dla uczniów będących obywatelami Ukrainy, uczęszczających do szkół dla dzieci i młodzieży:

- 1) w przypadku egzaminu ósmoklasisty – deklarację należało złożyć do dnia 11 kwietnia 2022 r.;
- 2) w przypadku egzaminu maturalnego – deklarację należało złożyć do dnia 31 marca 2022 r.

b) dostosowania

Dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej został zobowiązany do przygotowania i ogłoszenia dodatkowych dostosowań na egzaminie ósmoklasisty i egzaminie maturalnym dla uczniów będących obywatelami Ukrainy. Dostosowania dla ww. uczniów polegały m.in. na przetłumaczeniu niektórych arkuszy egzaminacyjnych na język ukraiński oraz możliwości korzystania ze słowników podczas egzaminu.

Dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej został również zobowiązany do dostosowania – do 28 marca 2022 r. – informacji o sposobie organizacji i przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty i egzaminu maturalnego do zmian przewidzianych w ww. rozporządzeniu.

Dyrektorom okręgowych komisji egzaminacyjnych umożliwiono powoływanie w skład zespołu egzaminatorów sprawdzających prace egzaminacyjne, osób niewpisanych do ewidencji egzaminatorów prowadzonej przez okręgową komisję egzaminacyjną, pod warunkiem, że osoby te odbędą szkolenie dla egzaminatorów. Pozwoli to na powołanie w skład zespołów egzaminatorów osób znających język ukraiński, które będą mogły wspierać egzaminatorów przy sprawdzaniu prac egzaminacyjnych obywateli Ukrainy.

Egzamin ósmoklasisty

Przystąpienie do egzaminu ósmoklasisty jest – zgodnie z art. 44q ust. 1 pkt 2 *ustawy o systemie oświaty* – jednym z warunków ukończenia szkoły podstawowej.

W 2022 r. egzamin ósmoklasisty obejmował: *język polski, matematykę* i *język obcy nowożytny*. W 2022 r. nie przeprowadzano egzaminu ósmoklasisty z czwartego przedmiotu obowiązkowego, wybranego spośród przedmiotów: *biologia, chemia, fizyka, geografia, historia*. Termin egzaminu ósmoklasisty w 2022 r. został ustalony na maj. W 2022 r. egzamin ten był przeprowadzony z uwzględnieniem przepisów wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 r. w *sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy*. Umożliwia ono uczniom będącym obywatelami Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny, na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z 12 marca 2022 r., przystąpienie w bieżącym roku szkolnym do egzaminu ósmoklasisty oraz stanowi o zakresie dostosowań dotyczących tego egzaminu.

W przypadku egzaminu ósmoklasisty przewidziane zostały następujące dostosowania dotyczące arkuszy egzaminacyjnych:

- a) arkusz z *języka polskiego* – arkusz treściowo tożsamy z arkuszem dla ucznia, o którym mowa w art. 165 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe*⁶ (cudzoziemiec), któremu ograniczona znajomość języka polskiego utrudnia zrozumienie czytanego tekstu, z kolejnymi dostosowaniami, tj. instrukcje oraz polecenia tłumaczone na język ukraiński (ale: teksty i zadania w języku polskim, zapisywanie rozwiązań do zadań – w języku polskim);
- b) arkusz z *matematyki* – arkusz treściowo tożsamy z arkuszem dla ucznia, o którym mowa w art. 165 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe* (cudzoziemiec), któremu ograniczona znajomość języka polskiego utrudnia zrozumienie czytanego tekstu, ale pełna treść arkusza, tj. instrukcje, polecenia do zadań, treść zadań – tłumaczone na język ukraiński; zapisywanie rozwiązań zadań możliwe w języku ukraińskim;
- c) arkusz z *języka obcego nowożytnego* – arkusz treściowo tożsamy z arkuszem w formie standardowej, z dostosowaniami, tj. instrukcje oraz polecenia tłumaczone na język ukraiński, zadania w języku obcym lub języku ukraińskim, zapisywanie rozwiązań do zadań – w języku obcym lub języku ukraińskim (zgodnie z poleceniem).

Ponadto możliwe było:

- przystąpienie do egzaminu w oddzielnej sali (dotyczy egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego), jeżeli – ze względu na przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu do 210 minut – jest to konieczne do

⁶ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, z późn.zm.).

- przeprowadzenia egzaminu dla wszystkich zdających w niezakłócony sposób,
- korzystanie ze słownika dwujęzycznego w wersji papierowej lub elektronicznej (język polski – język ukraiński i język ukraiński – język polski) na egzaminie z języka polskiego; słownik zapewniała szkoła lub uczeń,
 - zastosowanie szczegółowych zasad oceniania rozwiązań zadań otwartych z języka polskiego, jak dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, w porozumieniu z dyrektorem właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej,
 - zapewnienie obecności specjalisty, np. psychologa, pedagoga (może być członkiem zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym lub zapewnienia wsparcia psychologicznego,
 - zapewnienie obecności tłumacza (język polski – język ukraiński), który przekaze zdającym informacje dotyczące zasad przeprowadzania egzaminu przekazywanych przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym,
 - zapewnienie pomocy nauczyciela (członka zespołu nadzorującego), który przed przystąpieniem ucznia do pracy odczytuje z arkusza rezerwowego jeden raz głośno, po kolei wszystkie teksty liczące po 250 wyrazów lub więcej, stanowiące podstawę zadań egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego (możliwe w przypadku gdy uczeń rozumie język polski, jednak ma problemy z płynnym czytaniem tekstu pisanego),
 - skorzystanie z dostosowań przewidzianych w Komunikacie CKE dla poszczególnych grup zdających (dotyczy to np. arkuszy dla dzieci ukraińskich z orzeczeniami; arkuszy dla uczniów niesłyszących, słabowidzących i z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim); dostosowanie takie wymagało pisemnego porozumienia dyrektora szkoły z dyrektorem właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej do 22 kwietnia 2022 r.

Dyrektorzy szkół lub upoważnieni przez dyrektora nauczyciele zostali zobowiązani do zapoznania uczniów – obywateli Ukrainy i ich rodziców/opiekunów z możliwymi sposobami dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty oraz do poinformowania rodziców/opiekunów uczniów – obywateli Ukrainy o trybie ustalania proponowanych dostosowań, nie później niż do 8 kwietnia 2022 r. poprzez przekazanie im materiału (aneksu do komunikatu) przygotowanego przez CKE w tłumaczeniu na język ukraiński.

Informacje o sposobie organizacji i przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty i dostosowaniach warunków i form przeprowadzania tego egzaminu dostępne są na stronie Centralnej Komisji Egzaminacyjnej⁷.

Egzamin maturalny

W przypadku egzaminu maturalnego uczniów, o którym mowa w art. 165 ust. 1 ustawy – *Prawo oświatowe* (cudzoziemiec), któremu ograniczona znajomość języka polskiego utrudnia zrozumienie czytanego tekstu, może przystąpić do egzaminu maturalnego – z wyjątkiem egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego, języka mniejszości narodowej, mniejszości etnicznej lub języka regionalnego – w warunkach dostosowanych do jego potrzeb edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych wynikających z tego ograniczenia, na podstawie pozytywnej opinii rady pedagogicznej.

Zgodnie z ww. rozporządzeniem z 21 marca 2022 r. dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej przygotował i ogłosił 24 marca br. m.in. aneks do komunikatu dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z 20 sierpnia 2021 r. w sprawie *szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu maturalnego w roku szkolnym 2021/2022*⁸. W aneksie tym, dostępnym w języku polskim i ukraińskim, określone zostały sposoby dostosowania warunków i formy przeprowadzenia egzaminu maturalnego do potrzeb uczniów będących obywatelami Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r.

W zakresie egzaminu maturalnego możliwe sposoby dostosowania warunków oraz formy przeprowadzania egzaminu maturalnego do potrzeb zdających – obywateli Ukrainy zostały określone w tabeli 1.18 w *Komunikacie o dostosowaniach*⁹.

W zakresie dostosowania formy przeprowadzania egzaminu maturalnego do potrzeb ww. grupy uczniów wskazane zostały następujące rozwiązania:

- a) arkusz z *języka polskiego* na poziomie podstawowym – arkusz treściowo tożsamy z arkuszem w formie standardowej, z dostosowaniami, tj. instrukcje oraz polecenia tłumaczone na język ukraiński, ale: teksty

⁷https://cke.gov.pl/images/ KOMUNIKATY/20220324%20E8_22%20Aneksy_informacja%20i%20komunikat%20PL.pdf

⁸http://cke.gov.pl/images/ KOMUNIKATY/20220324%20EM22%20Aneksy_informacja%20i%20komunikat%20PL.pdf

⁹http://cke.gov.pl/images/ KOMUNIKATY/20220324%20EM22%20Aneksy_informacja%20i%20komunikat%20PL.pdf

- i zadania w języku polskim, zapisywanie rozwiązań zadań – w języku polskim;
- b) arkusz z *matematyki* na poziomie podstawowym – arkusz treściowo tożsamy z arkuszem w formie standardowej, ale pełna treść arkusza, tj. instrukcje, polecenia do zadań, treść zadań – tłumaczone na język ukraiński; zapisywanie rozwiązań zadań możliwe w języku ukraińskim;
 - c) arkusz z języka obcego nowożytnego na poziomie podstawowym – arkusz treściowo tożsamy z arkuszem w formie standardowej, z dostosowaniami, tj. instrukcje oraz polecenia tłumaczone na język ukraiński, zadania w języku obcym nowożytnym, zapisywanie rozwiązań zadań w języku obcym nowożytnym;
 - d) arkusze z wszystkich przedmiotów na poziomie rozszerzonym oraz arkusze z języków obcych nowożytnych na poziomie dwujęzycznym – arkusze treściowo tożsame z arkuszami w formie standardowej; zapisywanie rozwiązań zadań: w arkuszach z języków obcych nowożytnych – w danym języku obcym nowożytnym, w arkuszu z języków mniejszości narodowych, języka mniejszości etnicznej, języka regionalnego na poziomie rozszerzonym – w języku danej mniejszości narodowej, mniejszości etnicznej lub języku regionalnym, w arkuszach z pozostałych przedmiotów – w języku polskim.

W zakresie dostosowania warunków przeprowadzania egzaminu maturalnego do potrzeb ww. grupy uczniów wskazane zostały następujące rozwiązania:

- a) możliwość przystąpienia do egzaminu w oddzielnej sali, w szczególności jeżeli – ze względu na dłuższy czas przeprowadzania egzaminu – jest to konieczne do przeprowadzenia egzaminu dla wszystkich zdających w niezakłócony sposób;
- b) możliwość korzystania ze słownika dwujęzycznego w wersji papierowej lub elektronicznej (język polski – język ukraiński i język ukraiński – język polski) na egzaminie z wszystkich przedmiotów z wyjątkiem egzaminów z: *matematyki* na poziomie podstawowym, języka obcego nowożytnego na poziomie podstawowym oraz języka ukraińskiego na poziomie rozszerzonym. Słownik zapewnia szkoła lub uczeń;
- c) zastosowanie szczegółowych zasad oceniania rozwiązań zadań otwartych z *języka polskiego*, jak dla zdających ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, jeżeli zachodzi taka uzasadniona potrzeba, w porozumieniu z dyrektorem właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej;
- d) zapewnienie obecności specjalisty, np. psychologa, pedagoga (może być członkiem zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym lub zapewnienia wsparcia psychologicznego;

- e) zapewnienie obecności tłumacza (język polski – język ukraiński), który przekaze zdającym informacje dotyczące zasad przeprowadzania egzaminu przekazywanych przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym;
- f) skorzystanie z dostosowań przewidzianych w *Komunikacie* dla poszczególnych grup zdających. Dostosowanie takie wymagało pisemnego porozumienia dyrektora szkoły z dyrektorem właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej do 5 kwietnia 2022 r.

Dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej został również zobowiązany do dostosowania – do 28 marca 2022 r. – informacji o sposobie organizacji i przeprowadzania egzaminów do zmian przewidzianych w ww. rozporządzeniu. Na stronie internetowej CKE opublikowane zostały *Informacje dotyczące egzaminu ósmoklasisty i egzaminu maturalnego dla zdających – obywateli Ukrainy*¹⁰.

Ponadto dyrektorom okręgowych komisji egzaminacyjnych umożliwiono powoływanie w skład zespołu egzaminatorów sprawdzających prace egzaminacyjne osób niewpisanych do ewidencji egzaminatorów prowadzonej przez okręgową komisję egzaminacyjną, pod warunkiem, że osoby te odbędą szkolenie dla egzaminatorów. Pozwoliło to na powołanie w skład zespołów egzaminatorów osób znających język ukraiński, które będą mogły wspierać egzaminatorów przy sprawdzaniu prac egzaminacyjnych obywateli Ukrainy.

Przepisy prawa oświatowego w polskim systemie oświaty nie przewidują możliwości przystąpienia do egzaminu maturalnego zdających z Ukrainy na podstawie kryteriów kształcenia obowiązujących na Ukrainie.

II. Rekrutacja uczniów z Ukrainy

Ministerstwo Edukacji i Nauki nie przewiduje odrębnych zasad rekrutacji do szkół ponadpodstawowych dla dzieci uchodźców, które ukończą szkołę podstawową w polskim systemie edukacji i tym samym wypełnią warunki uprawniające do przystąpienia do tego postępowania.

Postępowanie rekrutacyjne do publicznych szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych odbywa się na zasadzie **równej i powszechnej** dostępności. Oznacza to, że aplikować o przyjęcie może **każdy**, kto spełnia **jednakowe dla wszystkich warunki**. Stworzenie innych (preferencyjnych) warunków rekrutacyjnych dla jednej grupy zaburzy konstytucyjne zasady rekrutacji, odnoszące się do całej populacji uczniów i absolwentów aplikujących o przyjęcie do szkoły ponadpodstawowej albo wyższej. Pamiętać bowiem należy, że zgodnie

¹⁰ <https://cke.gov.pl/informacje-dotyczace-egzaminu-osmoklasisty-i-egzaminu-maturalnego-dla-zdajacych-obywateli-ukrainy/>

z art. 70 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej *władze publiczne zapewniają obywatelom powszechny i równy dostęp do wykształcenia. W tym celu tworzą i wspierają systemy indywidualnej pomocy finansowej i organizacyjnej dla uczniów i studentów.*

Rozwiązania w sytuacji powstałej w związku z napływem uchodźców – w ocenie Ministerstwa Edukacji i Nauki – nie należało zatem poszukiwać w tworzeniu specjalnych warunków rekrutacyjnych, ale na wspomaganie uczniów w sposób, który pozwolił im przystąpić do egzaminu ósmoklasisty. Wypełnienie przez kandydata ustawowych warunków uprawniających do przyjęcia do szkoły gwarantuje, że kandydat posiada odpowiednie kompetencje (w tym językowe) do podjęcia nauki na kolejnym etapie i podoła wymaganiom tego etapu.

Warunkiem przyjęcia kandydata w postępowaniu rekrutacyjnym do publicznej szkoły ponadpodstawowej jest posiadanie świadectwa ukończenia szkoły podstawowej. Obowiązujące ustawowe kryteria rekrutacyjne są takie same dla każdego absolwenta szkoły podstawowej. W postępowaniu rekrutacyjnym brane są pod uwagę łącznie następujące kryteria¹¹:

- 1) wyniki egzaminu ósmoklasisty;
- 2) wymienione na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej oceny z języka polskiego i matematyki oraz z dwóch obowiązkowych zajęć edukacyjnych ustalonych przez dyrektora danej szkoły jako brane pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym do danego oddziału tej szkoły;
- 3) świadectwo ukończenia szkoły podstawowej z wyróżnieniem;
- 4) szczególne osiągnięcia wymienione na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej.

Kandydat zostaje przyjęty do szkoły wówczas, gdy uzyskana przez niego liczba punktów jest konkurencyjna w stosunku do innych kandydatów, uczestniczących w danym postępowaniu. Przy czym, gdy wynik punktowy danego kandydata jest konkurencyjny w postępowaniu rekrutacyjnym do kilku szkół/oddziałów, kandydat ten jest przyjmowany do szkoły/oddziału, którą wskazał we wniosku o przyjęcie jako bardziej preferowaną.

Szczegółowy sposób przeliczania na punkty poszczególnych kryteriów w postępowaniu rekrutacyjnym i postępowaniu uzupełniającym do szkół ponadpodstawowych określono w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego oraz postępowania uzupełniającego¹². Ustalając podział punktów za:

¹¹ Art. 134 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe*.

¹² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 sierpnia 2019 r. w sprawie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego oraz postępowania uzupełniającego do publicznych przedszkoli, szkół, placówek i centrów (Dz. U. z 2019 poz. 1737).

- oceny i osiągnięcia wymienione na świadectwie przyjęto, że mogło to być maksymalnie 100 pkt,
- wyniki z egzaminu ósmoklasisty przyjęto, że kandydat mógł maksymalnie uzyskać 100 pkt¹³.

Dodatkowo każdy kandydat uczestniczący w postępowaniu rekrutacyjnym może przystąpić do postępowania uzupełniającego, które jest przeprowadzane w szkołach, w których pozostały wolne miejsca po zakończeniu postępowania rekrutacyjnego (zgodnie z art. 161 ustawy – *Prawo oświatowe*). Informacje o wolnych miejscach niezwłocznie po zakończeniu postępowania rekrutacyjnego są przekazywane właściwemu kuratorowi oświaty, który jest zobowiązany upowszechnić te informacje. W sytuacji, gdy absolwent szkoły podstawowej nie zrekrutował się w postępowaniu rekrutacyjnym i postępowaniu uzupełniającym, jest przyjmowany do szkoły ponadpodstawowej, w której pozostały wolne miejsca po zakończeniu ww. postępowań przez dyrektora tej szkoły w trybie art. 130 ust. 2 ustawy – *Prawo oświatowe*.

Za organizację sieci szkół ponadpodstawowych odpowiada powiat, który musi zapewnić miejsca realizacji obowiązku nauki nieletnim mieszkańcom danego powiatu (także uczniom przybywającym z innych systemów), w szkołach prowadzonych na terenie danego powiatu, bez gwarancji realizacji tego obowiązku w wybranej przez kandydata szkole. Jednocześnie ww. przepisy nie ograniczają dostępu do tych miejsc innym kandydatom zamieszkałym poza danym powiatem.

Absolwent szkoły podstawowej może ubiegać się o przyjęcie do szkoły ponadpodstawowej na terenie całego kraju w trybie postępowania rekrutacyjnego i postępowania uzupełniającego.

III. Klasyfikacja uczniów z Ukrainy

W kwestii oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów z Ukrainy, zgodnie z art. 165 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe*, osoby niebędące obywatelami polskimi podlegające obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki korzystają z nauki i opieki w publicznych szkołach na warunkach dotyczących obywateli polskich. Zasady oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w polskim systemie edukacji regulują przepisy ustawy z dnia 7 września 1991 r. *o systemie oświaty* oraz rozporządzenia Ministra

¹³ §11bab ust. 1-2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. *w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19* (Dz.U. z 2020 r. poz. 493, z późn.zm).

Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych¹⁴.

Na mocy art. 59 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. minister właściwy do spraw oświaty i wychowania może określić, w drodze rozporządzenia odienne regulacje dotyczące organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r., w szczególności w zakresie oceniania, klasyfikowania i promowania.

Zgodnie zaś z art. 165 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe*:

- osoby niebędące obywatelami polskimi podlegające obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki, korzystają z nauki i opieki w publicznych szkołach na warunkach dotyczących obywateli polskich;
- dla osób niebędących obywatelami polskimi, podlegających obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki, organ prowadzący szkołę może zorganizować oddział przygotowawczy w szkole, w której te osoby realizują naukę zgodnie z podstawą programową kształcenia ogólnego.

Zgodnie z ww. przepisami uczeń podlega klasyfikacji śródrocznej i rocznej oraz końcowej¹⁵. Roczne oceny klasyfikacyjne ustalają nauczyciele prowadzący poszczególne zajęcia edukacyjne¹⁶, natomiast począwszy od klasy IV szkoły podstawowej promocję do klasy programowo wyższej otrzymuje uczeń, który ze wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych otrzymał pozytywne roczne oceny klasyfikacyjne¹⁷.

Natomiast dla osób niebędących obywatelami polskimi, podlegających obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki, które nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki, organ prowadzący szkołę może zorganizować oddział przygotowawczy w szkole, w której te osoby uczą się według realizowanych w szkole programów nauczania z zakresu kształcenia ogólnego, dostosowane pod względem zakresu treści nauczania oraz metod i form ich realizacji do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów¹⁸.

– na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 8 kwietnia 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie organizacji

¹⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 373, z późn. zm.

¹⁵ Zgodnie z art. 44f ust. 1 ustawy o systemie oświaty.

¹⁶ Zgodnie z art. 44h ust. 1 ustawy o systemie oświaty.

¹⁷ Zgodnie z art. 44o ust. 4 ustawy o systemie oświaty.

¹⁸ Zgodnie z art. 55 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2022 r.

kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz. U. z 2022 r. poz. 795)

W roku szkolnym 2021/2022 uczeń będący obywatelem Ukrainy uczęszczający do oddziału przygotowawczego nie podlegał klasyfikacji rocznej w przypadku gdy rada pedagogiczna uznała, że nie zna on języka polskiego lub znajomość języka polskiego jest niewystarczająca do korzystania z nauki, lub też zakres realizowanych w szkole zajęć edukacyjnych uniemożliwia przeprowadzenie klasyfikacji rocznej tego ucznia. W tym przypadku zamiast świadectwa szkolnego uczeń otrzyma zaświadczenie o uczęszczaniu do oddziału przygotowawczego.

- na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 13 maja 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1047)

Wprowadzono regulację umożliwiającą uzyskanie w roku szkolnym 2021/2022 przez ucznia będącego obywatelem Ukrainy, uczęszczającego do oddziału ogólnodostępnego, świadectwa ukończenia szkoły podstawowej. Uczeń taki, aby ukończyć szkołę podstawową, musi uzyskać pozytywne roczne oceny klasyfikacyjne z obowiązkowych zajęć edukacyjnych realizowanych w klasie VIII oraz przystąpić do egzaminu ósmoklasisty.

W arkuszach ocen tych uczniów oraz na świadectwach ukończenia przez nich szkoły podstawowej w miejscu przeznaczonym na wpisanie ocen z obowiązkowych zajęć edukacyjnych, których realizacja zakończyła się w klasach programowo niższych (*muzyka, plastyka, przyroda i technika*), będzie wstawiana pozioma kreska.

W przypadku gdy uczeń klasy VIII szkoły podstawowej nie spełni ww. warunków, musi powtórzyć tę klasę oraz przystąpić do egzaminu ósmoklasisty, w roku w którym powtarza klasę VIII.

IV. Obowiązek szkolny i obowiązek nauki uczniów z Ukrainy

Dzieci i uczniowie, będący obywatelami Ukrainy, którzy pobierają naukę w szkole lub przedszkolu funkcjonującym w ukraińskim systemie oświaty z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (nauka zdalna) nie podlegają obowiązkowemu rocznemu przygotowaniu przedszkolnemu, obowiązkowi szkolnemu oraz obowiązkowi nauki w rozumieniu prawa polskiego, tj. ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe*. Rodzic lub osoba sprawująca opiekę nad dzieckiem lub uczniem będzie obowiązana złożyć oświadczenie o kontynuacji kształcenia w ukraińskim systemie oświaty do gminy

właściwej ze względu na miejsce pobytu dziecka lub ucznia. Pozostali uczniowie będą kształcić się w polskim systemie oświaty. Wybór najodpowiedniejszego rozwiązania edukacyjnego dla dzieci i uczniów, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa, pozostanie więc w kompetencjach rodziców lub osób sprawujących opiekę nad dzieckiem lub uczniem.

Rozwiązania systemowe w edukacji zapewniają każdemu uczniowi (bez wyjątku) bezpłatną realizację obowiązku nauki w szkole, znajdującej się w sieci szkół publicznych¹⁹. Za organizację sieci szkół ponadpodstawowych odpowiada powiat, który musi zapewnić miejsca realizacji obowiązku nauki nieletnim mieszkańcom danego powiatu. Nadrzędnym obowiązkiem każdego powiatu jest więc realizacja potrzeb edukacyjnych młodzieży zamieszkałej na terenie danego powiatu na zasadzie powszechnej dostępności. Oznacza to, że organy prowadzące szkoły ponadpodstawowe co roku planują proporcjonalną do populacji uczniów ósmych klas szkoły podstawowej zamieszkałych w danym powiecie liczbę miejsc w szkołach ponadpodstawowych. W szkołach tych nie ma limitu miejsc w oddziale. Liczba miejsc w szkole może być jedynie ograniczona możliwościami infrastrukturalnymi budynku.

Aby zapewnić kształcenie, wychowanie i opiekę dzieciom będącym obywatelami Ukrainy, w sposób niezakłócający prowadzonego już procesu dydaktyczno-wychowawczego, ustawą z dnia 12 marca 2022 r. umożliwiono samorządom tworzenie tymczasowych innych lokalizacji prowadzenia zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych. W zależności od potrzeb będą one podporządkowane szkole lub przedszkolu (zgodnie z art. 51 ustawy).

Proces tworzenia innych lokalizacji prowadzenia zajęć został maksymalnie uproszczony i można tworzyć je podczas całego roku szkolnego. Należy wziąć pod uwagę, że w roku szkolnym 2022/2023 w liceach ogólnokształcących nie będzie już organizowanych oddziałów klas dotychczasowego trzyletniego liceum ogólnokształcącego, a w technikum program czteroletniego technikum dla gimnazjalistów będzie organizowany tylko dla klasy IV (ostatnich) czteroletniego technikum. Tym samym możliwości lokalowe i potencjał kadrowy poszczególnych szkół ponadpodstawowych będzie w roku szkolnym 2022/2023 w znacznym stopniu uwolniony w porównaniu z poprzednimi latami szkolnymi.

Obowiązek zapewnienia miejsca realizacji obowiązku nauki przez powiat nieletnim mieszkańcom powiatu dotyczy:

- absolwenta szkoły podstawowej, któremu nie udało się zrekrutować do żadnej szkoły ponadpodstawowej;

¹⁹ Art. 39 ust. 7 ustawy z 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe*.

- innego ucznia – mieszkańca powiatu, który ubiega się o przyjęcie do dowolnej klasy w szkole ponadpodstawowej na przykład po powrocie z zagranicy lub z uwagi na zmianę miejsca zamieszkania w kraju.

W ww. sytuacji organ prowadzący szkoły wskazuje tym absolwentom – mieszkańcom powiatu – szkoły ponadpodstawowe, w których są jeszcze wolne miejsca pozostałe po przeprowadzonym postępowaniu rekrutacyjnym i postępowaniu uzupełniającym. Jeżeli w szkołach ponadpodstawowych prowadzonych przez dany powiat nie ma już wolnych miejsc dla absolwenta szkoły podstawowej organ prowadzący takie miejsce – dla kandydata – mieszkańca powiatu – musi stworzyć w wybranej przez samorząd szkole.

Wskazane wyżej przepisy mają zastosowanie również w odniesieniu do dzieci uchodźców, którzy na tej samej zasadzie przyjmowani są do przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych, publicznych innych form wychowania przedszkolnego i innych publicznych placówek.

Natomiast w związku z kolejną Państwa inicjatywą dotyczącą organizowania *ad hoc* debat publicznych na wszelkie mniej lub bardziej palące tematy, uprzejmie odsyłam Panią Prezes do stanowiska Ministerstwa Edukacji i nauki w tym zakresie, jakie Państwo otrzymali w naszym piśmie z 11 kwietnia 2022 r. (DKO-WEK.053.1.2022.MR). Ministerstwo Edukacji i Nauki, w związku z zaistniałą sytuacją, podjęło się konkretnych działań, zostawiając ewentualne „debaty” na czas spokojniejszy.

Z poważaniem

Tomasz Głowacki
Zastępca Dyrektora
/ – podpisano cyfrowo/